

OPRZĘDZIKI (PRĘGOWANY, SZARY, WIELOŻERNY)

Opis gatunku

Chrząszcze z rodziny ryjkowcowatych, długości 5-8 mm. Zabarwione w tonacji szaro-brunatnej z rysunkiem (paskami) na tułowiu i odwłoku w zależności od gatunku. Zimują osobniki dorosłe i jako pierwsze ze szkodników pojawiają się na plantacjach roślin bobowatych. Na plantacjach bobowatych mogą występować w okresie od rozwoju liści (skala BBCH 10–19) powodując największe straty, do początku dojrzewania nasion (skala BBCH 81–89).

Jaja składane są na przełomie maja i czerwca na powierzchni gleby w pobliżu roślin. Larwy żerują w strefie korzeniowej na brodawkach korzeniowych, ograniczając wiązanie azotu atmosferycznego. Letnie pokolenie oprzędzików uszkadza liście, jednak największe straty występują wiosną (do fazy 6 liści), szczególnie kiedy ciepła i sucha pogoda sprzyja rozwojowi owadów na młodych siewkach. Dorosłe chrząszcze oprzędzików najintensywniej żerują we wczesnych godzinach porannych.

Opis uszkodzeń

Dorosłe chrząszcze po przezimowaniu w glebie żerują na wschodzących roślinach, pozostawiając na krawędziach liści charakterystyczne ząbki (żer zatokowy). Szacuje się, że w sprzyjających warunkach (sucha i ciepła pogoda) ubytki powierzchni liściowej w wyniku żerowania oprzędzików, mogą sięgać kilkunastu procent a przy liczonym wystąpieniu obniżki plonu nasion grochu mogą dochodzić nawet do 25%.

Pokolenie letnie również uszkadza liście, jednak z uwagi na stadium wegetacji roślin nie powoduje już tak poważnych strat jakie występują wiosną. Niemniej dobre warunki rozwoju w tym okresie powodują wzrost liczebności chrząszczy przed okresem zimowania. Powodowane przez nie uszkodzenia zwiększają podatność roślin na porażanie przez patogeny chorobotwórcze.

Szkodliwe są także larwy oprzędzików, które żerując w strefie korzeniowej roślin utrudniają wiązanie azotu atmosferycznego co wpływa na obniżenia plonu.

Metodyka obserwacji – sygnalizacja terminu zabiegu

Decyzję o potrzebie chemicznego zwalczania oprzędzików należy podjąć po przeprowadzeniu oceny liczebności chrząszczy i uszkodzeń roślin na danej plantacji. Lustracja uprawy pod kątem uszkodzeń (charakterystyczny dla oprzędzików tzw. żer zatokowy) powinna obejmować 100 losowo wybranych roślin od fazy rozwoju liści (skala BBCH 10–19). W przypadku lustracji uprawy pod kątem obecności chrząszczy należy mieć na uwadze fakt, że oprzędziki są najbardziej aktywne we wczesnych godzinach porannych, a w słoneczne dni przebywają w dolnych partiach roślin, przy powierzchni ziemi. Zabiegi zwalczania należy wykonywać po stwierdzeniu uszkodzonych roślin w okresie od fazy wschodów do stadium 2-3 liści (skala BBCH 10–19) lub obecności chrząszczy na roślinach.

Progi ekonomicznej szkodliwości

Próg szkodliwości dla grochu wynosi 10% roślin z uszkodzonymi liśćmi lub 2 chrząszcze ma 1 m².

Fot. 1. Postać dorosła oprzędzika szarego

Fot. 2. Młoda roślina grochu z objawami żerowania oprzędzików (wiosna)

Fot. 3. Starsze liście grochu z charakterystycznym „żerem zatokowym” (lato)